

Litaw. d'gamm Zion.
Latweefchu Awiseß.

Nr. 32. Zettortdeenâ totâ August 1839.

Daschadas sinnaß par Jelgawas
pilsfatu.

Jelgawâ dsihwoja 1838tâ gaddâ 10,734 wih-
rischki, 10,227 seewischki, 7225 behrni, pa-
wissam 28,186 eedsihwotaji eefsch 785 nam-
meem, no kurreem 76 afmina un 709 kohka
namini. No scheem zilwekeem 1533 japeeskai-
ta saldateem, kas eefsch deenesta, 50 saldatu
behrneem, 62 atlaisteem saldateem. — Kaup-
manni no pirnas gildes irr 1, no obtras gildes
79, no 3fchas gildes 204 krittigu tizzibu turre-
dami. Echihdu kaupmanni no pirnas gildes
3, no obtras gildes 2, no treschas gildes 14.
Birgelu okladê no krittigas tizzigas 13,019, no
Echihdeem 6304. — Pee teefahm irr 561 zil-
weki, 7 wezsaß mahtes un 50 ffohlmeistari. —
No Kreewu tizzibas laulibâ dewahs 18 pahri, no
Luttera, Kalwinu un Kattolu tizzibas 250
pahri, no Echihdeem 40 pahri. — Peedsimme
pawissam 1021 behrns un mirre 697 zilweki.
Lai Jelgawas eedsihwotajecem buhtu fo ehst tad
fawedde 52,815 tschetwertus mistus, tas irr
158,445 puhruß, no scheem paschâ pilsfatâ pa-
tehreti 12,171 tschetwertu jeb 36,513 puhri.
Lai buhtu gatta fo ehst tad Jelgawas meefneeki
nokahwe 1303 wehrschus, 615 gohwis, 9849
tellus, 9458 jehrus, 285 jublas, 478 fiwe-
nus. Kur nu wehl tee sifli lohpi un putni kas
no laukeem eewesii, un ta gatta kas no laukeem
eefuhntita, kas naw schinni skaitâ! — Lai buhtu
fo dsert, tad sagahdaja un isdsehre pa wissam
25,000 wedro, tas irr 250,000 stohpus brand-
wibna. Un ja sahtibas beedru ne buhtu, zil
wehl wairak tad buhtu isdsehrußchi! — No
Krohna mescheem eewedde malku, 1770 affis
no 7 pehdahm un 518 affis no 8 pehdahm,

Kas no dsimtsmuischahm westis naw schinni
skaitlâ. —

Augsta fahrta un leela manta ne
warr neweenu zilweku laimigu
darriht, kad tam irr launa
firdsapsinnaschana.

Jaw ilgu laifu preeksch Kristus fwehtas pee-
dsimtschanaß bija us Siziliass fallu, semmeswid-
dus jubrâ kahds baggats un tablu pasihstams
pilsfats ar wahrdu Sirakusß. Tanni weeta
arri taggad wehl pilsfats stabw, sauzams Sih-
ragussa, kur wehl wezza pilsfata muhra gabba-
tus atrohd, bet jaw naw tik dauds pasihstams
kâ wezzais Sirakusß. Schinni brangâ pilsfatâ
dsihwoja, kahds 350 gaddus preeksch Kristus,
kahds no semnu lauschu fahrtas, sauzams Dio-
nisius, kas gauscham gohda fahrigs bija, un
sawâ prahtâ dohmoja, ka wissi laudis no aug-
stas fahrtas gauscham laimigi effoht, un weens
lauschu waldneeks, preeksch kurra wissi bijajahs,
jo laimigs zilweks wirfs semmes effoht; bet semna
fahrta neweens ne warroht laimias buht. Schis
Dionisius pratte pee laudim no sawas fahrtas
tâ peelabbinatees, ka winsch jo deenas jo wai-
rak no teem zeenihts un pehdigi no pilsatneekem
par augstaku teefas lungu un karra weddeju
iswehlehts tappe.

Taggad bija Dionisius gan angsti kahpis,
bet tas tatschu wehl ne bija sawâ firdt meerigs
un laimigs; wehl ne bij atraddis fo mekleja. Ta-
deht apnehmeß tas wehl angstaki kahpt, zil
ween warretu. Lai tas nu buhtu eespehjams,
tas tâ darrija: winsch litke kahdâ nakti sawâ
naimâ leelu trohskni taiffht, un ispande to

flawu, winna eenaidneeki effoht meklejuschi to nokaut. Tas luhdse nu gauscham pilsata birgetus, lai tam wehletu wakfi apkahrt sewim tur-reht sawas drohschibas labbad. To tam iswehleja. Atkal luhdse Dionisijus, lai wehletu wisseem kas no sawa tehwa pilsata isdihiti, atpakkat atgreestees, jo tas wehroja, ka wiffi, kas atgreesischotees atpakkat, us winna puffi buhschoht. Ir scho luhgshanu paklausija un winna zerriba kluë peepildita. Pehz tam peelabbinaja tas wiffus saldatus, gan ar mihssteem wahrdeem, gan ar laipnigahm apsohlishanahm un dahwanahm. Kad nu wifs pehz warrena Dionisijus prahta bij notizzis, un tas sewi spehzigu nomannija, lifke tas wisseem pilsatnee-keem sinnamu darriht, ka winsch Sibrakusa fehninsch effohts. Birgeli gan spahrdijahs ne gribbedami gruhthu juhgu usnemtees, bet nu jaw bija par febbu. Ta iszehlahs Dionisijus, wibrs no semmas kahrtas buhdams, par warrenu fehninu; nu gan warr zerreht, ka winsch buhs tas laimigakais par wisseem zilweku behrneem? — Gribbam redseht. Leelu gohdu un augstibu tas bija panahzis, pehz schim leetahm winsch wairs ne warreja dsihitees; dauds mantas eefrahje tas arri ahtruma, sawus appakschneekus dsihdams un plehsdams; jo winna mantas-kahrigs prahts ne warreja nekahdu sahtu dabhuht, tas speede, rahwe, plehse fur un ka warreja bes galla un mehra. Wiltiba, krahpschana, flepkawiba ne bija nekahds grehks, kad tif zaur to sawu waldischanu stiprimaht warreja; ta darrija tas weenu launumu pehz ohtru un tonehr zerreja laimigs tapt. Bet no tahs deenas kad Sibrakuhfereem par warras darritaju pazehlees, notifke leela pahrweherschana eefsch winna firdsmeeribas. Wiffi, kas libds schim tam draugi bijuschi tohs ka sawus draugus wairs ne warreja eeraudsicht; jo tas bijajahs ka kahdam prahta ne nahktu winnu nokaut. Tadeht tas ta darrija, ka gan retti kahds waladneeks pasaulë darrijs. Neweens zilweks, nebs winna pascha behrni ne warreja pee winna klahd tift, kamehr tas no wakts, kas deen un nakfi preefsch pils stahweja, libds kreflam nogehrtis un ismeklehts

bija, woi tif kahdas affas leetas teem ne effoht klahd. Ur laudim winsch zittadi ne runnaja, ka no auqsta tohrna. Tohs gahrdakus ehdeenus un dsehreenus tas ne drihksteja ahtraki ehst un dsert, pirms fullainis papreefschu tohs bij baudijis; jo winsch jaw ne warreja sinnaht woi tif nahwes sahles ne effoht peejauktas! — Apkahrt warra gultas bija dsilfch pagrabs ar atwerramahm durwim apsegtis, kas wakfarã kad fehninsch apgullahs no pascha tappe atwehrtas, lai, ja kahds nahktu winnu kaut, flepkawa pagrabbã sewim kaslu laustu. Ur wiffu tahdu eetaisichauu tas tonehr ne warreja drohschi gulleht, jo tiffu pagrabbã pellites kustejahs, tas tuhdat dohmaja flepkawus nahkam. Pee winna matteem un bahrsdas schekhes un nasis ne nahze; no sawahm meitahm tas sew mattus un bahrsdu ar sakahrsetu Wahzsemnes-reeksta tschaumalu lifke fwillmaht, jo ar naji jeb schekhehm tahs buhtu warrejschas tam rihkli pahrgreest. — Us tahdu wihfi pawaddija Dionisijus wiffus sawus waldischanas gaddus, kas bija trihsdesmit un astoni gaddi skaitla, kamehr tas beidscht no leelahm bailehm abra prahta tappis, no saweem daktereem nahwes-sahles dabhujis. Ta tappe tas warrenais Dionisijus, tas breesnigais lauschu-ehdejs, furra wahrdu minnoht schauschallas usnahze, tas nelaimigakais zilweks, jo pats sewis ka kahdu leelu laundarritaju no wiffas zilweku beedribas isstehdsis tas padarrija, ka tas eefschkigais sohgis, kas iskatram zilwekam no Deewa par waddonu peedohts, tam arweenu usfauze: wai, wai! Dionisijus irr prett wisseem zilwekem un wiffi zilweki irr prett Dionisiju! un zaur scho balki tas sawu firdsmeeribu un laimibu faudeja. No schi stahsta redsam, ka augsts gohds un leela manta ne laizigu laimibu ne warr eedoht, zif masak wehl muhschigu! Tad jaw gan buhs gudraki, kad fazzifim: Iffatrs zilweks ness sawu laimi sawã firdt, ja pats ihsti no firds gribb, tad warr zaur Deewa paligu jaw laimigs buht wirfs semmes. Ta firdsmeeriba naw peeseeta pee zilweku kahrtas, jeb pee semmes. Tas gohdigs zilweks irr meerigs un laimigs sawã firdt,

lai buhtu leelstungs jeb semneekß; lai dshwotu
filitä Italijas semnè jeb aukstā Siberijā. Leez
talabb wehrā lassitais: Tam deewabiiigam,
tam wiffur labbi klabsjabs. Tam blehd-
neekam, tam wiffur behdas frabiabs.*)

*) Lubsamees schi rakstijata wahrbu, lai par scho
jauku stahsu tam pateikt warram.

Augtu kohks bes schohga.

Gattarts saldu ahbeli eeraudsija, kas wezzā
dahrsa weestā auge. Winnas sarri bija augtu
pilni, bet teem ne bija meers eenahktees, zeina
puischi tohs nositte un samaitaja, un gan labba
teesa akminu un rungu tur redseja klahu. —
Gattarts fazzija: woi tē naw fshahde par tahdu
labbu kohku! Es wehletohs, kaut es winnu
buhtu warrejis nopirkt farwam dahrsam. Bet
schi ahbele man itt ihsti nosihme, kà atrait-
nehm un fehrdeeneem gaddahs. Teem dauds
pahri darra schi pasaulē, un winni mas pah-
stahwetaju atrohn. Ja winni arribsan irr au-
glu pilni, ja winneem no mantahm kas irr at-
lizzis zaur Deewa fwehtibu un nelaika drauga
fweedreem, tad winneem tomehr tā gaddahs,
kà schim kohkam, kas garram eet, tas to kratta.
Ta pee-eeschana irr lehfa, rungas irr pee ta
kohka klahu, kad winni irr atraitnu un fehr-
deenu kahrtā, tad teem jazeesch, zil ween ta
pasauale gribb. Schohgs teem irr atriffis, tad
nu dauds pahrestibas jazeesch, un ne drihft
neko fazzijt. — Mans Deews! ne atnem
man mannā pufs muhschā (Dahw. 102 ds.
25 p.) ka manna seewa ne tohp atraitne, un
manni behrni fehrdeeni, un beedri teem atstah-
teem, kam eepreezetaja naw. Un ja tew patihft
zittadi darriht, tad pahrstahwi tu mannu seewu
kà wihrs, un mannus behrnus kà tehws! —

F. R.

S i n n a f k o h l m e i s t e r e e m.

Skohlmeisteri, kas Wahzu wallodu proht,
lohti labbi darrihs fewim scho gramatinu fa-

gahdht, kas schim brihscham gan, zil sinnam,
Jelgawā naw dabbutama, bet ko muhsu grah-
matas pahrdewei labbpraht no Wahzsemnes
apstelleschanas dabbutuschi lihs pahrwest.

Kopfrechnung zum Gebrauche des Lehrers
bei den Uebungen der ersten Anfänger von J.
C. F. Baumgarten, Oberlehrer an der Er-
werbsschule in Magdeburg 2te Ausgabe. Ber-
lin bei Ferdinand Dümmler 1823. W. P.

Teefas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 1c. 1c. 1c.,
tohp no Brozzenes pagasta teefas wiffi tee, kam kah-
das taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Broz-
zenes faimneeka Sohbaru Mahrtina pahr kurra mantir
inventariuma - truhkuma un parradu dehl konkurse
spreesta, usazinati, ar sawahm prassischannahm diwu
mehneschu starpā pee schihs pagasta teefas peeteiktees,
jo wehlat neweenu wairs ne klauhs. Brozzenes
pagasta teefa, 29tā Juhli 1839. 2

+++ Jaunsemm Behrtul, pag. wezz.
(Nr. 66.) J. H. Leuchert, pag. teefas fshihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 1c. 1c. 1c.,
tohp no Sessiles pagasta teefas wiffi tee, kam kah-
das taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Sessil-
es faimneeka Rumbeneeku Kahria, pahr kurra mantu
inventariuma - truhkuma un parradu dehl konkurse
spreesta, usazinati, ar sawahm prassischannahm diwi
mehneschu starpā pee schihs pagasta teefas peeteiktees,
jo wehlat neweenu wairs ne klauhs. Sessiles pa-
gasta teefa, 26tā Juhli 1839. 3

(L. S.) +++ Pakul Jannis, pagasta wezzakais.
(Nr. 29.) W. Hand, pagasta teefas fshihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 1c. 1c. 1c.,
tohp no Wirtusmuishas (Heyden) pagasta teefas
wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas
pee ta Wirtusmuishas faimneeka Prinze Janne
Schmidt buhtu, kas sawas mahjas nespehziabas dehl
atbewis un pahr kurra mantu konkurse spreesta, usaz-
inati, wiswehlat libhs 2tru September s. g. pee
schihs pagasta teefas peeteiktees, jo pehz schi termina

neweens wairš ne tapš klausihš, un saudehš sawu teefu. Wirkusmuishas pagasta teefa, 5tā August 1839. 3

(L. S.) ††† Frig Veinacht, pagasta wezzakais.
(Nr. 73.) W. Johansen, pagasta teefas ffrihweriš.

Kad tas pee Dohbeles pilekunga muishas (Zbie-
lenhof) pagasta peederrigš, lihds schim pee Behr-
Zihpeles meschakunga par waggari dšihwobamš Jeh-
kabs Andersohn nomirriš, tad tohp wiffi mantineeki
ta wirspeeminneta nelaika ušaižinati, 6 neddelu star-
pā no appafschrakstias deenas, prohti lihds 2tru
September f. g., pee schihš pagasta teefas peeteif-
tees un to mantas ballišchanu ņagaidiht, ar to pa-
mahjifchanu, ka teem kaš ne peeteiftohs, wehlač
buhš kluffu jazeesch. Tā arri tee, kaš tam nelaikim
to parradā buhtu, teek ušaižinati, sawus parraduš
lihds peeminnetai deenai pee schihš pagasta teefas uš-
doht un atlihdsinabt, ja nē, tad teem dubbusti sawi
parradi buhš jaatlhdsina.

Dohbeles pagasta teefa, 22trā Juhli 1839. 2
(L. S.) ††† Tihle, peefehdetais.
(Nr. 493.) L. Ewertš, pagasta teefas ffrihweriš.

Wiffi tee, kam kahdaš tainas parradu prassifcha-
nas pee ta Tschuttņesmuishas (Debelgunde) faim-
neeka Nabbadņinu Unfa Lihbeet buhtu, kam sawas
mahjas nespehziabas un parradu deht atnemtas, un
pahr kurra mantu konfurņe spreesta, tohp ušaižinati,
lihds 16tu September 1839 pee saudeņchanas sawas tee-
faš pee Dohbeles pagasta teefas peeteiftees. Dohbeles
pagasta teefa, 5tā August 1839. 3

E. Blumenfeld, pagasta wezzakais.
(Nr. 510.) Ludw. Ewertš, pagasta teefas ffrihweriš.

Wiffi tee, kam kahdaš tainas parradu prassifcha-
nas pee ta Jaunpilleš faimneeka Jurre Gulbe no
Pawahru mahjahn buhtu, par kurra mantu par-
radu deht konfurņe spreesta, tohp zaur ņeho ušaižinati,
19tu August f. g. pee schihš pagasta teefas peeteiftees.

Jaunpilleš pagasta teefa, 15tā Juhli 1839. 2
(L. S.) ††† Jehkabs Zohn, pagasta wezzakais.
(Nr. 247.) H. Monkwewiņ, pagasta teefas ffrihweriš.

Zitta fluddinaņhana.

Jaunpilleš tirgu, kaš ikkatrā gaddā 12tā August
ekriht, ņeho gadd 14tā August turrehš.
Muishas waldischana.

Naudas, labbibas un prezzu tirguš uš plazzi. Rihgā tanni 31mā Juhli 1839.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 50 kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1 pohhš fannepu	—	90
5 — papihru naudas	1	42	1 — linnu labbakas furtes — — —	1	80
1 jaunis dahlberiš	1	32	1 — — fliktakas furtes — — —	1	60
1 puhrs rudņu	1	18	1 — tabaka	—	65
1 — kweeschu	2	10	1 — dņelses	—	75
1 — meeschu	1	—	1 — ņweesta	—	40
1 — meeschu = putrainu — — —	1	50	1 muzza ņilku, preeschu muzza — — —	8	50
1 — auņu	—	65	1 — — wiņņņchnu muzza — — —	9	—
1 — kweeschu = miltu	3	50	1 — ņarkanas ņahlš	6	—
1 — bihdeletu rudņu = miltu — — —	1	80	1 — rupjas lebdainas ņahlš — — —	5	—
1 — rupju rudņu = miltu — — —	1	25	1 — rupjas baltas ņahlš — — —	4	50
1 — ņirnu	1	20	1 — ņmalkas ņahlš	4	30
1 — linnu = ņehlņas	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rubliš un warra nauda ņahw ar papihres naudu weenā maņņā.		
1 — fannepu = ņehlņas	1	25			
1 — fimmenu	5	—			

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas=rahts von Weitler.
No. 259.